

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/42/2018
Identifikačné číslo spisu:	1115203222
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1115203222.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne I., bývajúcej v R., proti žalovanej OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom v Bratislave, Štúrova 5, IČO: 31 318 916, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C 363/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. októbra 2017, sp. zn. 5 Co 43/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolací súd dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobkyni sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. októbra 2016, č. k. 15 C 363/2015-93, zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie, so sídlom v Bratislave zo dňa 29. decembra 2014, sp. zn. II/2014-7195 v celom rozsahu a žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania. Mal za preukázané, že dňa 29. februára 2008 uzatvorila žalovaná so D. (manželom žalobkyne) zmluvu o OTP SENIOR Konte na báze bežného účtu, ktorej predmetom bolo zriadenie bežného účtu. D. (ďalej aj „poručiteľ“) zomrel dňa X. G. XXXX a na základe Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 11 D 549/2009, Dnot 115/2009 zo dňa 26. apríla 2010 sa dedičkou po poručiteli stala jeho manželka - žalobkyňa, ktorá zdedila aktíva aj pasíva dedičstva. Sociálna poisťovňa, a.s. Bratislava neoprávnene poukázala na bežný účet poručiteľa starobný dôchodok, lebo poručiteľovi smrťou nárok na starobný dôchodok zanikol, preto banka dňa 3. júna 2011 vrátila Sociálnej poisťovni, a.s. starobný dôchodok v sume 557,60 Eur a na bežnom účte vznikol debetný zostatok vo výške 5,15 Eur. Zúčtovaním poplatkov súvisiacich s vedením bežného účtu a úrokov sa debetný zostatok na bežnom účte zvyšoval a ku dňu 2. januára 2014 žalovaná banka vyčíslila svoju pohľadávku pre účely rozhodcovského konania v sume 451,53 Eur a vyzvala žalobkyňu na jej zaplatenie. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že Zmluva o OTP SENIOR Konte na báze bežného účtu, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie v Bratislave, je spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou podľa § 53 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), lebo žalovaná konala v rámci svojej podnikateľskej činnosti a poručiteľ ako fyzická osoba. Po smrti manžela žalobkyne medzi žalobkyňou a žalovanou mala byť uzatvorená nová rozhodcovská zmluva, čo sa však nestalo. Keďže

rozhodcovským rozsudkom bol rozhodnutý spor, pre ktorý nebola uzatvorená písomná rozhodcovská zmluva podľa § 4 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej aj „ZoRK“), súd prvej inštancie podľa § 40 ods. 1 písm. a/ bod 3 ZoRK žalobe vyhovel. Tiež prihliadol na námietku premlčania, ktorú vzniesla žalobkyňa, a dospel k záveru, že nárok žalovanej sa premlčal v 3-ročnej premlčacej lehote, ktorá uplynula dňa 29. februára 2011, keď dňa 29. februára 2008 bola medzi žalobcom a manželom žalobkyne D. uzatvorená zmluva o OTP SENIOR Konte na báze bežného účtu a žaloba bola podaná na súde až dňa 25. augusta 2014, teda po márnom uplynutí 3-ročnej premlčacej lehoty, ktorú bolo potrebné na danú vec aplikovať. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie rozhodcovský rozsudok zrušil. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyni priznal ich plnú náhradu.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 10. októbra 2017, sp. zn. 5 Co 43/2017 napadnuté rozhodnutie potvrdil a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval, keď z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku doplnil (§ 387 ods. 3 CSP), že je v úplnom súlade s aktuálnou súdnou praxou použitie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a § 52 ods. 2 tretia veta OZ. Obe tieto ustanovenia nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (rozhodnutie NS SR, sp. zn. 3 MCdo 14/2014). Žalobkyni, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, priznal náhradu trov v plnom rozsahu podľa § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP, keď súdy nesprávnym procesným postupom jej znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žiadala rozhodnutia oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Poukázala na to, že ani súd prvej inštancie, ani súd odvolací vo svojich rozsudkoch neuviedli právny predpis, podľa ktorého by premlčacia doba vo vzťahu k zostatku na účte po zániku zmluvy o bežnom účte začínala plynúť už uzatvorením zmluvy o bežnom účte, nezdôvodnili, prečo na daný prípad neaplikovali § 101 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak zákon neustanovuje inak, premlčacia doba je trojročná a plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, nezdôvodnili, prečo žalobkyňa nebola účastníčkou Zmluvy v dôsledku dedenia v zmysle Osvedčenia o dedičstve, v dôsledku čoho sú napadnuté rozhodnutia nepreskúmateľné.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovanej nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné

rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. V danom prípade žalovaná uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázala na nedostatok odôvodnenia, v dôsledku čoho sú napadnuté rozhodnutia nepreskúmateľné a na nesprávne právne posúdenie veci oboma súdmi nižších inšancií.

11. K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti (t. j. nedostatku v odôvodnení) rozhodnutí súdov nižšej inšancie, dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd nevidí dôvod sa odkloniť aj za účinnosti aktuálnej právnej úpravy v CSP (§ 420 písm. f/).

12. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, sťažnosť č. 52854/99, rozsudok z 24. júla 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8262/02, rozsudok z 23. júla 2009).

13. Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie ako výnimky druhej vety stanoviska R 2/2016. Je potrebné prisvedčiť základnej argumentácii dovolateľky, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. O porušenie tohto práva žalovanej ale v preskúmvanej veci nejde.

14. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a

zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Vo svetle týchto rozhodnutí aj najvyšší súd zastáva názor, že nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu.

15. Z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru ESĽP. Z ustálenej judikatúry ESĽP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, (napríklad rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I), podľa ktorej rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci (napr. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higgins a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I), tiež Van de Hurk v. Holandsko, sťažnosť č. 16034/90, rozsudok z 19. apríla 1994, Ruiz Torija c. Španielsko, sťažnosť č. 18390/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko, sťažnosť č. 18064/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B.

16. Pokiaľ dovolateľka poukázala na to, že ani súd prvej inštancie, ani súd odvolací vo svojich rozsudkoch neuviedli právny predpis, podľa ktorého by premlčacia doba vo vzťahu k zostatku na účte po zániku zmluvy o bežnom účte začínala plynúť už uzatvorením zmluvy o bežnom účte, zároveň nezdôvodnili, prečo na daný prípad neaplikovali § 101 OZ, podľa ktorého, ak zákon neustanovuje inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, dovolací súd vychádzal zo skutočností, že tento dôvod súdy uviedli ako podporný k hlavnému dôvodu zrušenia rozhodcovského rozsudku, a preto aj dovolací súd sa sústredil na tento dôvod hlavný a zrozumiteľnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

17. Hlavným dôvodom, pre ktorý bolo rozhodnuté v neprospech žalovanej súdmi oboch inštancií bol ten, že žalovaná neuzatvorila so žalobkyňou novú písomnú rozhodcovskú zmluvu, a teda nevznikol medzi účastníkmi konania právny vzťah. Naviac dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že predmetom dedenia bol zostatok na bežnom účte porúčiteľa vo výške 5,15 Eur, ale nie pohľadávka Sociálnej poisťovne vo výške 451,53 Eur. Pokiaľ preto ide o zdôvodnenie rozhodnutí oboch súdov v tomto ohľade, rozhodnutia sú dostatočne zdôvodnené, zrozumiteľné tak, že ako celok nemožno dospieť k záveru, že by neobsahovali vôbec žiadne dôvody, prípadne, že odôvodnenia napadnutých rozhodnutí by mali také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“.

18. Dovolateľka v dovolaní namieta aj to, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

19. Podľa predchádzajúcej úpravy dospel dovolací súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného konania.

20. Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné či už s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd alebo s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, alebo v rozpore s ustanovením o odôvodňovaní rozhodnutí § 220 CSP, a preto jeho rozhodnutie nemožno považovať za nepreskúmateľné, či nedostatočne odôvodnené, tak, ako to má na mysli § 420 písm. f/ CSP.

21. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

22. V dovolacom konaní súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.